

HET BELANG VAN DE BIJENTEELT VOOR DE ONTWIKKELING EEN GEZAMENLIJKE VERKLARING

De bijenteeltdeskundigen en vertegenwoordigers van tal van organisaties uit de bijenteelt- en andere ontwikkelingssectoren, op 26 maart 2010 samen gekomen te Brussel, zijn van mening dat er betere gecoördineerde inspanningen nodig zijn voor een grotere erkenning van de bijenteelt en een sterkere bijdrage ervan aan het levensonderhoud en de voedselzekerheid van menigeen. Derhalve komen zij het volgende overeen:

- 1 Duurzame bijenteelt is een belangrijk ontwikkelingsinstrument in plattelandsgebieden en met name in de minst ontwikkelde landen, omdat deze activiteit:
 - a. zowel landloze armen buiten de stad als kleine tot middelgrote familieboerderijen met weinig kapitaal een inkomen kan bezorgen;
 - b. uitzicht biedt op inkomen en dus op meer voedselzekerheid in marginale landbouwgebieden en in of rond beschermde natuureservaten¹. Bovendien zorgt bijenteelt voor een cruciale aanvulling op het lokale voedselaanbod;
 - c. geschikt is voor zowel mannen als vrouwen;
 - d. aanzienlijke inkomsten uit handel en waardetoevoeging oplevert. Bijenteelt kan de plattelandsontwikkeling en de groei van kleine ondernemingen een impuls geven dankzij de vervaardiging van bijenteeltmateriaal (zoals korven, imkerspakken en honingslingers) en de verwerking van bijenteeltproducten (tot bijvoorbeeld honingdrank, kaarsen en cosmetica);
 - e. de lokale gezondheidszorg duurzaam verrijkt met natuurlijke remedies (apitherapie) en supplementen (voedsel);
 - f. de bestuiving stimuleert en aldus voor meer en betere vruchten en zaden zorgt;
 - g. de biodiversiteit in stand houdt en de natuurlijke habitats beschermt tegen de gevolgen van ruimtelijke ordening door bijvoorbeeld het kappen van bomen tegen te gaan waarop de bijen foerageren.

Gelet op de veelzijdige rol van bijenteelt en de cruciale positie van de honingbij in de voedselketen zou deze activiteit volwaardig deel uit moeten maken van de plattelandsontwikkelingsprogramma's en -strategieën vanwege:

- 1) het rechtstreekse voordeel ervan voor het menselijk welzijn (millenniumdoelstellingen 1 en 7²), en;
- 2) het gelijktijdige nut ervan voor het milieu in de vorm van bestuiving, bescherming van de bestuivers, behoud van de biodiversiteit en, onrechtstreeks, een geringer en verantwoord pesticidegebruik dankzij een groter bewustzijn.

Omdat de bijenteelt voor de meeste imkers een nevenactiviteit vormt, wordt er in het ontwikkelingsbeleid van de overheden en de financieringsorganisaties vaak slechts een ondergeschikte plaats aan toebedeeld. Hierdoor wordt de werkelijke bijdrage ervan aan de plattelandseconomie onderschat en blijft meer erkenning uit. In veel landen

¹ Honing en andere bijenproducten kunnen tot de niet-houtachtige bosproducten (NWFP - Non-Wood Forest Products) worden gerekend. Definitie van de FAO uit 1999: "Niet-houtachtige bosproducten zijn uit ander biologisch materiaal dan hout bestaande producten uit bossen, ander bebost land en bomen buiten het bos".

² Millenniumdoelstelling 1: Uitbannen van extreme armoede en honger; 7: Bescherming van een duurzaam leefmilieu; en, in mindere mate, 3: Gelijkwaardigheid tussen mannen en vrouwen; en 4: Verminderen van kindersterfte <http://www.un.org/millenniumgoals>

ontbreekt het aan gerichte institutionele steun voor de bijenteelt en krijgt deze sector niet zelden een “stiefmoederlijke behandeling”. Dit heeft tot gevolg dat veel voor de bijenteelt geschikte gebieden onderbenut blijven en imkers in dorpsgemeenschappen weinig of geen aandacht krijgen in het overheidsbeleid.

Het is onze stelligste overtuiging dat een grotere zichtbaarheid en meer aandacht voor de bijenteelt als ontwikkelingsinstrument niet alleen de imkers, maar ook de plattelandsbevolking in het algemeen (die nog steeds ruim 70% van de wereldwijde armoede vertegenwoordigt) ten goede zouden komen en bovendien direct en indirect voor meer duurzaamheid en voedselzekerheid zouden zorgen.

- 2 De meeste publieke en particuliere bijenteeltinitiatieven betreffen kleinschalige, versnipperde, kortlopende en in meerdere of mindere mate aan andere projecten gekoppelde activiteiten. Pogingen tot samenwerking, met name lokaal, zijn al even schaars als enige andere vorm van krachtenbundeling. Vaak volgen verschillende bijenteeltprogramma's elkaar binnen hetzelfde gebied in hoog tempo op. Er worden geen ervaringen uitgewisseld, waardoor dezelfde fouten zich steeds herhalen. De meeste inspanningen ontberen ondersteuning of aansturing vanuit een breder beleid of een strategische aanpak of delen geen gemeenschappelijk perspectief. De potentiële voordelen van gezamenlijke waardeketens of onderlinge versterking blijven hierdoor buiten bereik.
- 3 Strevend naar een doeltreffender gebruik van de beperkte middelen en capaciteiten en naar duurzamere resultaten, nodigen de ondertekenaars van dit Memorandum anderen uit zich bij hun beslissing aan te sluiten om de krachten te bundelen teneinde:
 - de gouvernementele en niet-gouvernementele hulporganisaties meer bewust te maken van de bijenteelt als veelzijdig plattelandsontwikkelingsinstrument en als krachtig middel voor een beter leven en een hoger inkomen;
 - het delen van kennis te vergemakkelijken en de voorlichting en communicatie uit te breiden met informatie over de invloed van de bijenteelt op de voedselkwaliteit, de voedselzekerheid en de plattelandsontwikkeling;
 - de toegang tot informatie over bestaande kennis, ervaringen en middelen te vergroten;
 - een open nationaal en internationaal netwerk van initiatieven voor de ontwikkeling van de bijenteelt tot stand te brengen in zowel het noordelijk als het zuidelijk halfrond.
- 4 Er zal een werkgroep worden opgericht om deze acties te verwezenlijken en er de nodige personele en financiële middelen voor te vergaren.
- 5 In het belang van de gezamenlijke conclusies in dit Memorandum zullen de hier aanwezige deelnemers en organisaties de oprichting van de bovengenoemde werkgroep en de verwezenlijking van de bovenstaande initiatieven ondersteunen en begeleiden.

Goedgekeurd te Brussel op 26 maart 2010.

Deelnemerslijst (vertegenwoordigers van organisaties dienen de naam van hun organisatie tussen haakjes achter die van henzelf te vermelden).